

Handläggare
Oscar Arnell

Yttrande över förbundsstyrelsen i VA SYD:s beslut 2023-08-18 § 57 avseende Källbyutredningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna upprättat förslag till yttrande och översända detsamma till VA SYD.

Sammanfattning

Lunds kommun har av VA SYD beretts möjlighet att yttra sig över beslut fattade av VA SYD:s förbundsstyrelse den 18 augusti 2023 avseende Källby avloppsreningsverk. Besluten avser dels att verksamhet kopplad till utredning och projektering av ett nytt avloppsvattenreningsverk i Källby ska avslutas, dels att åtgärder som stärker förutsättningarna för fortsatt omhändertagande av avloppsvatten från Lunds kommun vid Källby avloppsvattenreningsverk inom ramen för befintligt miljötillstånd ska vidtas, vilket omfattar åtgärder syftande till att begränsa anslutning av ytterligare fastigheter samt utökningar av verksamhetsområden som belastar Källby avloppsreningsverk.

Kommunkontoret har tagit fram förslag till yttrande där synpunkter kopplat till förbundsstyrelsens beslut presenteras. I yttrandet återfinns också mer allmänna skrivningar avseende relationen mellan Lunds kommun som medlemskommun och kommunalförbundet. Förordas att kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till yttrande och översänder detsamma till VA SYD.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2023-09-27 Yttrande över förbundsstyrelsen i VA SYD:s beslut 2023-08-18 § 57 avseende Källbyutredningen
- Förslag till yttrande, 2023-09-27
- Protokoll VA SYD:s förbundsstyrelse 2023-08-18 § 57

Källbyutredningen

- Förutsättningar för fortsatt omhändertagande av avloppsvatten vid Källby avloppsvattenrening, underlag för yttrande till Lunds kommun, dnr 23/01035

Ärendet

Bakgrund

Lunds kommun har av VA SYD beretts möjlighet att yttra sig över beslut fattade av VA SYD:s förbundsstyrelse den 18 augusti 2023 avseende Källby avloppsreningsverk. Förbundsstyrelsen fattade vid sammanträdet bland annat beslut om

1. att verksamhet kopplad till utredning och projektering av ett nytt avloppsvattenreningsverk i Källby avslutas.
2. att åtgärder som stärker förutsättningarna för fortsatt omhändertagande av avloppsvatten från Lunds kommun vid Källby avloppsvattenreningsverk inom ramen för befintligt miljötillstånd vidtas. Detta omfattar åtgärder syftande till att begränsa anslutning av ytterligare fastigheter samt utökningar av verksamhetsområden som belastar Källby avloppsreningsverk.

Skäl till förbundsstyrelsens beslut

VA SYD anser att det finns omfattande risker förenade med ansökan om miljötillstånd för, och i förlängningen drift av, ett nytt reningsverk i Källby och anser således att ett nytt avloppsvattenreningsverk i Källby inte är ett godtagbart alternativ. VA SYD anger också att kommunalförbundet saknar resurser för att fortsätta driva det omfattande arbete som är förenat med fortsatt utredning och projektering kopplat till Källby utan att det sker på bekostnad av annan verksamhet. Kommunalförbundet bedömer att kapaciteten vid Källby är otillräcklig i förhållande till Lunds planerade utveckling, och ser att risken för att miljötillståndet omprövas är stor. Sammantaget bedömer VA SYD, i egenskap av VA-huvudman, att anslutning till Nya Sjölunda utgör det bästa alternativet för framtida avloppsvattenrening i Lund, och att fortsatt arbete med utveckling av va-lösningar i Lund ska ta denna bedömning som utgångspunkt. Att Lunds kommun tagit ställning för en annan lösning ger enligt VA SYD inte skäl för annan bedömning.

Föredragning

Lunds kommun har att yttra sig över dels frågan om att förbundsstyrelsen genom beslutet avslutar utredningar om nytt avloppsreningsverk vid Källby samt de åtgärder som förbundsstyrelsen

avser att förbundet ska vidta vid nuvarande avloppsreningsverk vid Källby. Kommunkontoret har berett ett förslag till yttrande som svar på de beslut som förbundsstyrelsen tagit.

Avseende förslag till yttrande över beslutet att avsluta vidare utredningar av nytt avloppsreningsverk vid Källby

Kommunkontorets förslag till yttrande i denna del bygger i huvudsak på att förbundsstyrelsen enligt förbundsordningens paragraf sex har rätt att inhämta yttrande från förbundsmedlemmar. Denna rätt ligger parallellt med rätten för förbundsmedlemmarna att få ta ställning i principiella och andra väsentliga frågor som rör förbundets verksamhet. Lunds kommun har genom beslut i kommunfullmäktige som sitt ställningstagande tidigare förordat Källby som alternativ för Lunds framtida avloppslösning (KF 2022-03-31 § 43).

Ställningstagandet är inhämtat från förbundet som ett led i förbundets arbete med utvecklingen av den framtida avloppslösningen.

Förbundsmedlemmarnas ställningstagande är dock inte formellt bindande för förbundet. Utifrån uppdraget som huvudman är det VA SYD:s ansvar att fatta beslut om de investeringar som krävs för att svara mot kraven som ställs genom huvudmannaskapet. Beslut får dock inte tas innan förbundsmedlemmarnas ställningstagande är inhämtat. Kommunkontoret kan konstatera att VA SYD nu beslutat att som inriktning ha att utveckla Lunds kommuns avloppsanläggning genom anslutning till Nya Sjölunda och Maxima. Det framgår av handlingarna till förbundsstyrelsens ärende. De närmare förutsättningarna för detta återstår för förbundet att redovisa.

Givet omständigheterna som föreligger kring Källby som alternativ för Lunds framtida avloppslösning, samt kommunalförbundets tydliga ställningstagande och rådighet över utvecklingen av de allmänna va-anläggningarna, föreslår kommunkontoret som svar på förbundsstyrelsens beslut om att avveckla projektet nytt avloppsreningsverk vid Källby att kommunfullmäktige bör förespråka en anslutning av Lund till Nya Sjölunda och Maxima, vilket är den lösning som kommunalförbundet avser att gå vidare med.

Kommunkontoret anser att kommunfullmäktige bör förespråka denna lösning också utifrån förbundets och kommunens ömsesidiga beroende av varandra och att detta ska kunna ge förutsättningar för att fortsätta det positiva samarbete som finns mellan förbundet och kommunen.

Det går i denna del av yttrandet att utifrån rådande omständigheter förordna en anslutning till Maxima med att detta sker genom en ledning i stället för den föreslagna lösningen med en självfallstunnel. En sådan

ledning bör kunna dras en mer nära väg till Lomma kommun och där ansluta till en för Lomma och Lund gemensam påkoppling till Maxima i Malmö. Detta är det mest genomförbara alternativet och är därför något som Lunds kommun bör kunna uppmana VA SYD att vidare utreda.

Det finns en rad skäl till att ett sådant mer konventionellt system sannolikt är att föredra. Det gäller inte minst att en markförlagd avloppsledning innebär både lägre investeringskostnader och lägre miljöpåverkan än lösningen med självfallstunnel, vilket framgår av VA SYD:s utredning *Teknisk lösning för överföring Lund – Malmö* (2021-03-01). I den utredningen föreslås förvisso en annan sträckning. Det kan dessutom finnas fördelar med en mer konventionell ledningslösning vad gäller att minimera risker under projektering och genomförande.

Det går också att koppla en anslutning till Maxima med arbetet med en egen process för att utveckla Källby som plats och vidta åtgärder som vidmakthåller och stärker de naturvärden som finns inom Källby och i Höje å. Detta skulle också kunna kombineras med begränsningar av hur byggnationen vid ån kan genomföras så att tillgängligheten för allmänheten och de befintliga naturvärdena säkras.

Avseende förslag till yttrande över beslutet att vidta åtgärder vid nuvarande avloppsreningsverk vid Källby

Som yttrande vad avser förbundsstyrelsens beslut om åtgärder vid Källby avloppsreningsverk, i vilket skulle kunna tolkas att åtgärder som direkt skulle innebära att förbundet motverkar kommunen i projekt som rör samhällsplanering och kommunens skyldigheter att säkerställa ändamålsenliga verksamhetsområden för vatten och avlopp, framhåller kommunkontoret att frågan om verksamhetsområden ligger på kommunen att besluta om. Beslut om verksamhetsområden har långgående rättsverkningar och får stor betydelse för enskildas rättigheter och skyldigheter. I en situation där vi riskerar att kommunen och VA SYD inte samarbetar ändamålsenligt och effektivt i dessa frågor ser kommunkontoret en betydande risk för förbundet att det skulle kunna stå i direkt motsats till de formella förutsättningarna som reglerar verksamheten.

Kommunkontoret menar vidare att det är viktigt att poängtera att det är kommunens utveckling som ska sätta förutsättningarna för förbundets behov av utveckling och anpassning av sin verksamhet, snarare än kommunalförbundets egna förutsättningar i relation till rådande tillstånd för verksamheten eller verksamhetsmässiga faktorer i övrigt. Det är således förbundets ansvar att se till att bedriva en ändamålsenlig utvecklingsprocess och att med adekvat framförhållning

utveckla de allmänna va-anläggningarna i takt med medlemskommunernas utveckling.

Kommunkontoret vill i sammanhanget också understryka att ägarnämnden har ett i förbundsordning och reglemente föreskrivet ansvar avseende va-verksamheten i Lunds kommun, såväl för ägarfrågor som beställarfrågor. Utifrån detta bedömer kommunkontoret det som väsentligt att ägarnämnden får förutsättningar att bereda och besluta i frågor inom ramen för nämndens ansvar.

Kommunkontoret har upprättat förslag till yttrande i enlighet med vad som anförs i ärendet. Kommunfullmäktige förordas godkänna yttrandet och översända detsamma till VA SYD.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret. Kommunstyrelsens arbetsutskott informerades om ärendet vid dess sammanträde den 28 augusti 2023, § 90.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Byggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Miljönämnden

För kännedom:
VA SYD